

Soạn bài: Kiểm tra phần tiếng Việt

KIỂM TRA PHẦN TIẾNG VIỆT

Luyện tập theo các đề bài sau:

1. Tìm khởi ngữ trong câu sau và viết lại câu này thành câu không có khởi ngữ.

Còn mắt tôi thì các anh lái xe bảo: "Cô có cái nhìn sao mà xa xăm!".

(Lê Minh Khuê, Những ngôi sao xa xôi)

Gợi ý: Khởi ngữ là “mắt tôi”; có thể viết lại câu này thành: Nhìn mắt tôi, các anh lái xe bảo: “Cô có cái nhìn sao mà xa xăm!”.

2. Chỉ ra thành phần biệt lập trong những câu sau và giải thích phần ý nghĩa mà nó đem lại cho câu chứa nó.

a) Thật đấy, chuyện này không được Độc lập thì chết cả đi chứ sống làm gì cho nó nhục.

(Kim Lân, Làng)

b) Cũng may mà bằng mấy nét vẽ, họa sĩ ghi xong lần đầu gương mặt của người thanh niên.

(Nguyễn Thành Long, Lặng lẽ Sa Pa)

Gợi ý:

- (a): “Thật đấy” là thành phần tình thái, dùng để xác nhận điều được nói đến trong câu.

- (b): “may” là thành phần tình thái, dùng để bộc lộ thái độ đánh giá tốt với điều được nói đến trong câu.

3. Cho biết những từ ngữ in đậm trong các đoạn trích dưới đây có tác dụng liên kết câu chứa chúng với câu nào. Đó là phép liên kết nào?

a) - Ba không giống cái hình ba chụp với má.

- Sao không giống, đi lâu, ba con già hơn trước thôi.

- Cũng không phải già, mặt ba con không có cái thẹo trên mặt như vậy.

à ra vậy, bây giờ bà mới biết.

(Nguyễn Quang Sáng, Chiếc lược ngà)

b) Không một hôm nào bà Hai ở quán về mà không sắn đến vạch thúng ra xem:

- Ái chà! Nhà này có mớ cá ngon gớm, chiều tớ phải xin một bát mấy được.

Thế là đến chiều mụ sai con bưng bát đến xin.

(Kim Lân, Làng)

Gợi ý:

- (a): Phép lặp (giống, ba, già, ba con); phép thế (vậy).

- (b): Phép nối (Thế là).

4. Chỉ ra phép lặp từ ngữ và phép thế để liên kết câu trong đoạn trích sau đây:

- Hoạ sĩ nào cũng đến Sa Pa! ở đây tha hồ vẽ. Tôi đi đường này ba mươi hai năm. Trước Cách mạng tháng Tám, tôi chờ lên chờ về mãi nhiều hoạ sĩ như bác. Hoạ sĩ Tô Ngọc Vân này, hoạ sĩ Hoàng Kiết này...

(Nguyễn Thành Long, Lặng lẽ Sa Pa)

Gợi ý: Phép lặp: Hoạ sĩ – hoạ sĩ; Phép thế: Sa Pa - đây.

5. Chỉ ra sự liên kết về nội dung, về hình thức giữa các câu trong một đoạn văn ở một bài tập làm văn của em.

Gợi ý: Liên kết về nội dung là gì? Nó được biểu hiện trong văn bản như thế nào? (Bài văn của em có thống nhất về nội dung không? Chọn một đoạn văn thể hiện sự thống nhất về mặt nội dung – chủ đề). Liên kết hình thức là gì? Bài làm của em đã sử dụng những phép liên kết hình thức nào? Chọn một đoạn văn có sử dụng phép liên kết hình thức (thế, lặp, nói,...).

6. Đọc truyện cười sau đây và trả lời câu hỏi.

HAI KIỂU ÁO

Có ông quan lớn đến hiệu may để may một cái áo thật sang tiếp khách. Biết quan xưa nay nổi tiếng luôn cúi quan trên, hách dịch với dân, người thợ may bèn hỏi:

- Xin quan lớn cho biết ngài may chiếc áo này để tiếp ai ạ?

Quan lớn ngạc nhiên:

- Nhà người biết để làm gì?

Người thợ may đáp:

- Thưa ngài, con hỏi để may cho vừa. Nếu ngài mặc hầu quan trên thì vạt đằng trước phải mau ngắn đi dăm tấc, còn nếu ngài mặc để tiếp dân đen, thì vạt đằng sau phải may ngắn lại.

Quan ngẫm nghĩ một hồi rồi bảo:

- Thế thì nhà người may cho ta cả hai kiểu.

(Theo Trường Chính - Phong Châu, Tiếng cười dân gian Việt Nam)

a) Tìm câu chứa hàm ý.

Gợi ý: Nếu ngài mặc hầu quan trên thì vạt đằng trước phải mau ngắn đi dăm tấc, còn nếu ngài mặc để tiếp dân đen, thì vạt đằng sau phải may ngắn lại.

b) Nêu nội dung hàm ý của câu vừa tìm được.

Gợi ý: Hàm ý của câu này là: Ngài phải cúi đầu (luồn cúi) trước quan trên, ngừng cao đầu (hách dịch) trước dân đen.

c) Theo em, người nghe có giải đoán được hàm ý của người nói không? Dựa vào đâu để khẳng định như vậy?

Gợi ý: Người nghe (viên quan) không hiểu được hàm ý sâu xa của câu nói. Nếu hiểu được được ý chế giễu và phê phán của câu nói thì viên quan đã nổi giận.